

శ్రీ
సోమేశ్వరస్థవము.

మన్నవ సరసింహకవి
ప్రణీతము.

శ్లో 693
అం నం 9247

3 JUL 1923

శైవాలి రజత ముద్రాక్షరశాలయం

కొమ్మూరి వెంకట్రామశర్మచే
ముద్రింప బడియె.

1922.

పెల 0-2-6.

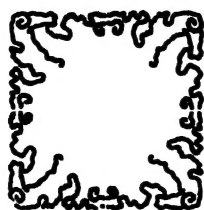
పాఠ్య ప్రకటనము.

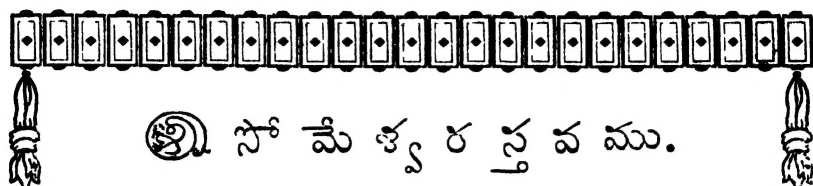
పీఠిక.

మన్నివాసమగు గుంటూరుజిల్లా మన్నవ గ్రామమందు వేంచేసి
యున్న శ్రీ చెన్నకేశవస్వామిపూజని యేకప్రాసమున చిత్తవిస్మృతి
యను శతకమును పూరించిన మీదట అచ్చట వేంచేసియున్న
శ్రీ సోమేశ్వరుని యొకానొక కాలంబున భీతిజెందినవాడనై తన్నివా
రణమునకై వేడి యిందలి 25 వ పద్యము చెప్పితి. ఆ భీతి వెంటనే
ఊరిగినందున యేకప్రాసమున నీ శతకమునుకూడా పూరించితి.
యిందలి గుణమును విద్విజ్ఞులు నిర్ణయించెనని నమ్మెదను.

మన్నవ.

మన్నవ చరసింహం.

శ్రీ సోమేశ్వరస్తవము.

మ॥ స్థిభక్తిగృతి చెన్నకేశవునికై జత్తస్మృతిగోరి బా
 ధుగమా వైలినిఁగూర్చి గుంకఁ గృతినాధుంజేసి నీపేర న
 తరచు నత్యంతిఁ జెప్పఁబూనితిని మోక్షునిచ్చి రక్షింపవే
 శాదభద్రద్యుతిదేహ మన్నవ నివాసా! యీశ! సోమేశ్వరా! ॥

మ॥ ధర్మణి నీకును నీకి హతునకు భేదముండు నల్పించి
 కొండలు వానరుల నల్పకేర్చిరి వన దైవగుండవై యుంట ని
 య్యుని మి కొక్కటి నే చుటందు నెఱింగి బూని గు న్నశాంతి
 ॥ [మూర్తి

మ॥ సరస బుద్ధిగ్రాలు సేనియల నాన్వరింపగా లే తా
 బునివుల ముగ్ధులందు భేదగతిసేసి పూజాపఁగాలేక దు
 ర్గర న నా మహాటవిండ్రికి నీ ప్రాకృష్టు చేకూరుచో, ३

మ॥ హేమంబుగానక వింపిలోడవిలి క్షేతిగజెందు కాని బు మా
 దిని బాచుటవినుంటి నేతిని ముక్తి గూర్చుదో యింక నా
 తిమే ఘోరభవాభివీచికల నీ నల్పకల్పములకా॥ శరద॥ 4

మ॥ సరసిప న నిర్విమల తనువు భావించు సీత్యమ్ముగా
 స్థిరమై స్వేముఁ దానయె వెలుగు జ్యోతింగూర్చి యొక్కింతసే
 పరయంజాలదు నెమ్మదిగెఱుల సాహయ్యంబుఁ గావించెదో॥ ౫॥

మ॥ అరయ్ నేననుభాగమీతనువునందావంతయు లేదటం

చెఱుంగంజాలితి దీనినామనమునం దేరితి బంధించి ను

స్థిరమా మోక్షుడంబుగూర్చెదో భవచ్చిత్తంబె నాభాగ్యమా॥౯॥

మ॥ తిరుగ్ నేరిచె రేల్పవల్లు చెడువృత్తింబూని చిత్తంబినుల్

చిఱియింపంగననేర ముక్తి ననుచున్ సంకల్పరాహిత్యమా

వెరవుంజూచెద నీవుఁ దోడ్పడి కృపించి రక్షింపవే॥శరద॥7

మ॥ మఱిపోక్కుండు తగుల్పజ్ఞు మదికి నాత్మధ్యానపారాయణై

కిరతిన్ సంచరణంబొనర్చు లజ్జిఁ జక్రంబట్లు కాలంబుతాఁ

దిరుగ్ మోక్షముగదాటట్టులని ధీతిజెందియున్నాడనో॥శరద॥8

మ॥ సిరులొప్పరిన రాజ్యమబ్బిన యశిశ్రీలన్ విజృంభించినన్

వరసంతానకలమ్ములందినఁ దుదిం బ్రాణప్రయాణమ్ము చే

కునువేళన్ వెనువెంట గాఁలవె కోర్కుల్ మోక్షముగూర్చునే

శరద॥

9

మ॥ నోజన్మగలుగఁగెదను మదిలోన స్మృతిజెందని సంగ

హిమే జన్మము మృత్యువు విడి పరబ్రహ్మైక్యముగజెందు నా

వెరవు జూడనిదీవి పాపజలధి వేమాను ఘోషంపదే॥ శరద॥ 10

మ॥ పరనాపాయ్యముగోరునంతట జరాభాగంబుచే నోకి

గొఱకాకుడిన నాప్తవర్గములపైఁ గూర్చిన్ విధి లేకి దు

ర్భరజన్మాంబుధి గ్రుంకుటవి నుత నీబుధగజెటుల్ నాడెదో॥

శరద॥

11

మ॥ గొఱియన్ బెట్టులిపట్టుకెవడిని లాగుంబ్రాణులన్ మృత్యు

వాతజ్జీవీ దీప్రవంబగు శాధలో మునిగి చింతింజెందుటన్ నీదుసం

స్మరణంజేయుట దుర్లభంబుగన మోక్షం బేక్షయంగూర్చెదో॥౧౨॥

మ॥ వెరవుంజూపక పొమ్ము మోక్షమునకై వేమారు ప్రార్థించినన్
జరయున్ మృత్యువుఁ బాటదోలఁగల నీచారిత్ర్యమేమూలనే
నిరహస్యమ్ముగదాఁచఁజాలవనుచున్ నిక్కమైతింగించెదన్ ॥శర॥

మ॥ మరుదాకాశములన్ జనించి మది కామక్రోధమోహదులన్
మరగ్గజన్మశతాలనుండి యింక నామార్గమ్ముఁ దప్పించి నీ
చరణంబుదునఁగట్టివేయఁగలయోజన్ వేగఁచెల్పంగదే ॥శరద॥ 14

మ॥ చెఱుపుల్ ద్రవిష్టస దీనమానవులఁ బోషింపంగఁదాఁబూనినన్
విరులంజేరిచి పూజసల్పిన మహా విద్వాంసుఁడైనన్ భవ
త్కరుణలేశములేక మోక్షపగము గైకొంటుకున్ శక్యమే॥శరగ॥

మ॥ మొఱులాలించిన యాతభక్తతత్విక మోక్షమ్ముఁజేకూర్ప నీ
సరివారెవ్వరు లేరటంచ నడియాసన్ మొక్కుచున్నాడ నా
వెఱుపుదీర్చఁగజన్మబంధవితిన్ భేదించిరక్షింపవే ॥శరద॥ 16

మ॥ సిగులెంతో పాలుపొందకున్న నినుఁబూజింపంగఁ బుష్పంబులున్
దొరకన్ నేరవు శాంతికిల్లయనుచున్ దుర్వాదముల్ పూని సో
మకులైకొందఱు బల్కునేర్చిరెడలో మన్నించినం జాలదే ॥శరద॥

మ॥ సుపుల్ నెట్టుచునమ్ము రేల్బనలు దుర్వాప్యపారముల్ బూని యీ
సరణిఁమెల్లఁగఁద్రప్పివేయుటకు నీచారిత్ర్యమున్ వ్రాయఁగా
దొరకొన్నాడను బల్కు లేనియల భక్తుల్ గ్రోలఁగానీయవే॥శరద॥

మ॥ పరికింపంగ మనీయజీవితము నీపంచేంద్రియోన్మాదమే
చెఱిచెగిన త్వదీయదివ్యపద రాజీవౌషధి నాహృదం
తరసీమన్ సవభక్తిపూరములతో దట్టంబుగానాటెదన్ ॥శరద॥ 19

మ॥ గిరులాబిండిగఁగొట్టునట్టి భుజశక్తింగల్గి శోభిల్లినన్
 సరనాధాభివిగ్గిలుబొమ్మలగతిన్ నాట్యమ్ముబాడించినన్
 సిరిఁజేబట్టిన భక్తిలేనియెడ నీచే శిక్షలంబొందడే ॥శరగ॥ 20

మ॥ దురితంబేక్రియఁగల్గునో సుశ్చితసంగోహాబెటుల్ కూసెనో
 అయంబాలకపోయె నెమ్మనము బాల్యానస్థచేనిగ దు
 ర్బిగ సంసారమహాట విగిడితి నీ నాపెట్లుచేసూచునో ॥శరగ॥ 21

మ॥ ఇరులాశాసన దోలి లోకమున కెంతేమోదముగూర్చు నా
 సరసీజాప్తుఁగీతి ఘోరతర సాసారాబుధింజక్కి యే
 తెలుపుగాననినాకు జ్ఞానమయమో తేజాబుఁగూర్చు దే ॥శరగ॥

మ॥ పరిశీలింపఁ నిదియీమామలెపుమన్ బంధమ్ముజేకూర్చు
 త్వీవృత్తిజనుచు డ బు డమిశోత్సాహాబుశో దాని వే
 మరుభోగించు గుణ ప్రమత్తుకము రాచూర్గ జెనుకూన్పెదో
 ॥శరగ॥ 23

మ॥ ద్విగదగొక్కెడ తొమ్మువైగిడి మదోద్రేకమ్ముమైద్రోక్కెరన్
 గిరిపైనగిడి శరీర మెల్ల నటకుల్ గీల్కొల్పఁగా దుల్లినన్
 మరణంబుదు జనిచుభాధఁబెరికింపబోల వేనాటికిన్ ॥శరగ॥ 24

మ॥ భగవత్ భీతినహించి యిట్లనుటగా భావింప కెంతేము
 గరుణానీసనీవాసు లేరనియెడ గాంగ్గించి యున్నాగ ని
 త్రక్ష గాకుంగల యార్తిపోనడచి ముద్యల్లీలరక్షింపవే ॥శరగ॥ 25

మ॥ వెరవొక్కఁడు పుదయుంచెనేటికి మహావీధికి విచారంబుగా
 మరణంబుభవముందొలుగడ మమాత్రా సర్వభూతాస్మయం
 చెటుంగన్నెచ్చి సమస్తభూతముల సెంతేనిదయంజూచునో ॥శరగ॥

మ॥ వెఱపుదీ ర్చెద వేని నీకుఁగల ప్రావీణ్యము లోపించు నే
శరకార్థిఁడయఁజూచితేని నిక్కై శ్వర్యముఁ గోల్పోదువే
నఱదగబోయెనె నాదు ప్రార్థనలు దెల్పనోచివోకుంటినే ॥శరద॥

మ॥ పరమామ్నాయము వల్ల వేసినను శుంభద్యోగ విద్యోన్నతి-
మరగఁజాలిన యజ్ఞముల్ సల్పినఁ మానుబెదందాల్చి నం
దిరమేనఁ నననేరకున్న భవబంధముల్ వడివీడఁగా ॥శరద॥ 28

మ॥ నిసింపందగు రజ్జుబంధనము నిర్ణీదప్రభావముచే
బరిమార్పందగు చుట్టికొన్న పులుల గ్రాహివిశేషముచే
పరగిం విప్పఁ ద్రుంపనేరకగు రాశాబంధ సుదోహము ॥శరద॥

మ॥ కౌముల్ పెచ్చిన పాగుముల్ విరిగినఁ గాయములు శుష్కించినఁ
చరత్పక్షాతురంబు హేపలిడి దుర్వారి ప్రతాపోన్నతి
బరువుల్ నెట్టచుగాన దీనిఁ దిగింపఁ శక్యమెట్లొ దే ॥శరద॥ 30

మ॥ శిశువుల మేరలు మీఠిపాఠినఁ జగ్గునాత మొక్కుమ్మడి
ధానిఁ మ్రొస మిన్నుమీగింజినఁ ధైర్యంబు రవ్వంతయు
తెలు గఁ నేరదు చిత్తివృత్తిని నిరోధంబూను సుజ్ఞానికి ॥శరద॥

మ॥ ముఁగొంగొంప భవబంధము కలవీ మామూలకీరాభికి
మఁగొంగొత్తుకు లేటఁచెఱుగు నామాన్యము జన్మంబునుం
గొను నెని కర్మముల్ సలిపి తామోక్షాననిజేరెడు ॥శరద॥

మ॥ సిగులంభాసి సతీసుతాది జనులఁ కీయఁచు నిర్జించి భూ
ధానీమఁ నివసించిని- దలఁచునా ధన్యాత్మలంచెవ్వరో
ఎరముగో గోకెదఁగంచు వింటినదియు వ్యామోహమంచెచో

॥శరద॥

మ॥ దురభిప్రాయములెల్ల నెంచునొకచో తోపించు వేఱొక్కచో
పరుషోత్తుల్ పచరిమనొక్కతటి దర్పంబును నింకొక్కచో
స్థిరవృత్తి నినుఁజూడనొల్లదు॥దా చిత్తంబుంధించిన॥ శ్లో ౨౫॥

మ॥ గురువుల్ జెప్పిన జెప్పనిమ్ము నినుఁగన్గోచాలు మార్గమ్ముఁ
దామరిషడ్వర్గ మడంగ నేరకయ విద్యాబాధము బాధయే
ర్పరు లెఱ్ఱాదురు దీనినన్యులడఁగి పోకెకన్య మెట్లయ్యెడి॥ శ్లో ౨౬॥

మ॥ నిరణ్దుఁ భవదీయదిన్యఁకముల్ నేగొప్పఁ గాబట్టి దు
ర్భరి జన్మాంబుధిదాటచెచితి మన్త్రాగల్ప మింకేటికి
తిరలజాలక నిల్చెదీవికిఁగిమిఁగి సాగునే భోగముల్॥ శ్లో ౨౭॥ ౩6

మ॥ పురువు మెక్కును భేకిభేకమును దాఁబోకార్పు నర్పు
బికంబరిమార్పు భుజింబుదార్మ్య మొకజీవనాతముద్రుసగా
ఒరగె॥ వేఱొక జీవకోటి దియకావాసంబు లేదెచ్చట॥ శ్లో ౨౮॥

మ॥ గురుశ్రుతూషయొంద్రి బోధవినినంగోధాదాల బాసి
నక సరకంబు సమకూర్పఁజాలినమది నానాటికి నేర్పుగా
స్థిరవృత్తి నిలుపఁగజాలు నతఁడే చేపట్టు మోక్షాంగన॥ శ్లో ౨౯॥

మ॥ పరులక దూరక ధర్మముల్ వినుచు న్రాత్రిబై న లేశంబుచే
గరమానందము జెందుచు మదిని గుర్చానంబులంబాయుచు
గురుల సాధుల బూజుల్లు నతఁడేగు దివ్యలోకాభికి॥ శ్లో ౩౦॥

మ॥ పురముల్ ఘోరనశ్చదేశములగు మున్నీరులింకు నిశా
కగుడు భానుడు మాన్పుజెందెనది కంగ్రాలుంద్ర లో
కంబుల స్థిరమైనదగు తేజమెల్లడల నక్షీణకాశోన్నతి॥ శ్లో ౩౧॥

మ॥ స్థిరభావంబున నెద్దియేని మదిలోఁజింతించి యన్యంబికన్
 స్మరియింపందలపోయడేని యతఁడా జన్మంబగుంగాననీ
 చరణద్వందము నాశ్రయింతు నెపుడు జన్మాభిదాటింపవే ॥శరద॥

మ॥ పాతాళంబు లభిమంగల్కినొసగూర్పన్ నేర్పులేకుంటచేఁ
 గిరితోపంబడిఁగించు రక్షణమునల్పశక్తి లేకుంటచే
 చెరపున్ గుఱము నెట్టలేనిధనము నిర్జింపలేకున్నచో ॥శరద॥ 42

మ॥ సిరులెట్లేచియుఁ బూర్వపుణ్య ఫలసంసిద్ధిం గ్రహించుటన్
 సిరిచేకూరెంటన్న పుణ్యఫలముతో క్షీణించి నట్లాటచే
 మరలన్ గిర్వియోమున్ పలుప కేమంబూనుఁ బ్రాజ్ఞుడిలన్
 శరద॥ 43

మ॥ పురుషార్థంబుల ధర్మమోక్షములకే పుణ్యాత్మలో నూటికొ
 క్కించు యత్నింతుండిరికామములనన్ గంఠిత పేరానతో
 ననున్ నేరుచు లెక్కలేల ధరలో నాబాలగోచాలమున్ ॥శరద॥ 44

మ॥ మఱిపొక్కతయుఁ జూచినీ సరిమాత్తధ్యానవారాయణై
 కరతిఁ గ చరణబొప్పించి ప్రాజ్ఞవాతమిదృశ్యమున్
 నిశించి గలఁ ప్పవస్తువివేచి నిర్జించుచంకరింపన్ ॥ శరద॥ 45

మ॥ పరిపన్నున్ పడిఁజున్నుగ్రోధరింము బాధువ్రజంబునజె
 చెరఁద్రేమిందు హాసి మనీనులనింపన్ కీలకప్రముల్గొప్పదా
 నొచ్చుచున్ దీని కేచి చిత్తిమె యిట్ల భేదాత్మిందాలెపుడు ॥శరద॥

మ॥ అరియగజాలమ ఘోరంబునెత్తి నిద్రావస్థలోన పా
 ముండెవ్వేళ జంబుకిల్లయని యామాయంగనుచుజ్ఞాని సా
 నామోగిను లెత్తి నెచ్చె జలూకామీన జంతుస్థితిన్ ॥శరద॥

పరసాహాయ్యహహర్నిశంబుగొని యెవ్వారెట్టికార్యంబులన్
జరియింపందగుగాని నిన్నుమదిలో సంధించి యాచంద సా
గరమందోలలనాపవారలకు నేకాంతంబై మేలయ్యెడిన్ || శరద || 48

తఱుగుగాదె కులాచలాబులిక నిశ్యంబొక్క పాపాణముచే
విఱుంగొట్టి హరింతునేని యులే వేమారు నీనామ సు
స్మరణాభ్యాసముచేరహింపందగు గోష్ఠగావహదోహముచే || శర ||

మ|| సరితోషించెమవేళ నొంహులత్తో భాషించుకాలంబునకొ
జరియింపందగుపట్ల నీదుపదకంజాతమ్ము మచ్చిత్తబం
భరమెట్లైనియుఁబాయకుండు స్థిరభావబిచ్చి రక్షింపవే|| శర || 50

మ|| పరలోకంబనకేమొకింకరులికఁ బాధించుచేమో మహా
త్తిరమాశిక్ష విధించుచేమొ గురి నేతద్వార్త లెట్లున్ను ము
మ్మరమై కీతిజనించె గర్భనశ చేమాశ్రంబుచూహించినన్ || శర || 51

మ|| చెజసాలాబడి కుంకునీనునిగతిన్ స్వేచ్ఛన్ విసర్జించు దు
స్తరదుర్గంధమయ్యబులై మలమూత్రంబుల్ మెయిన్ నోక వే
మసు ఘోషిపుమనుడు గర్భనశ సామాప్యంబై జీవాత్మకుఁ
|| శర || 52

మ|| పొలంజాలక నిల్వొకక నింబుకొగర్భకూపంబులోఁ
దెరువుందెల్పెడివారులేక బహుళార్థింజెంది ఉవుండు దా
మఱనన్ కర్చెనదెట్లొ గర్భనశ నీమాయాప్రభావంబుచే || శర || 53

మ|| ఎఱుగంజాలక యేకజాతి శతమస్తేభంబులంగాస్కగా
స్థిరభక్తిన్ సమకూర్చి మోక్షపదముం జేకొంటకై చూచితిన్
భరమైతోచెను కార్యమిన్రతము నేభంగింబొనర్పించెదో || శర || 54

మ॥ పరమానందముఁజెందఁగేబుధులిటన్ భావంబులాలించుచో
ముసుపుంజూపరె సత్కవుల్ రసమిటం బోషించుటల్ గాంచుచో
వెఱపింకేటికి నీవనాదుమదిలో వేంచేసిపల్కింపంగన్ ॥శరద॥ ౮౮

మ॥ సరమోదారతఃకుణ్యకర్తము లొసర్పంబూను ధర్మాత్ములున్
దురితౌఘంబులఁబెంచనెంచెడి మహాదోషాత్ములు ముల్గులు
త్తరజన్మాంబుధిఁగ్రుంక భోగముమాత్రం బొల్పు భిన్నాకృతిఁ
॥శరద॥ ౮9

మ॥ అయ్యున్ వింతలసూక్ష్మదేహమది స్వప్నావస్థయందెట్టుబో
తిగుంకవేసటకేనియుంగనక యీదేహంబు జాగ్రద్దశఁ
విరిగెదెదు సుషుప్తియగిది యిటుభేదింప వస్థాత్రయిన్ ॥శర॥ ౯౦

మ॥ మొఱుక్కులొక్కశిఖామణి సమముగా మోహంబుధి గ్రుంకిదు
స్తరజన్మాకి నింధనంబగుచు నిస్త్రుండ ప్రభావోన్నతి
బంగంజాలిన వాసనాతతిని సంపాదింతు ల్లెప్పుడున్ ॥శరద॥ ౯1

మ॥ పిగులంగూర్పంగఁజాలునట్టి కిశలార్జివంగ బంధంబు ము
ప్పిరిగాఁబెంపువహించి మోక్షపదిమున్ వేయేండ్లకుఁజేరనీ
కరికట్టగల వంచెఱుగుతఁడే యీశ్వరమగా నొప్పెడున్ ॥శరద॥ ౯2

మ॥ సిగులుఁబుణ్యము లెంతకూడిన వెంకటేశ్వరించు భోగింక చ
స్థిరమున్ కాలవశాబుచే చడఁగు నక్షీణప్రకాశోన్నతి
బంగంజాలిం పొందంబులక శక్వైస్సఖ్యమున్ మొప్పెడున్ ॥శరద॥ ౯3

మ॥ దురితాబున్ పొందించినాడ నీక నాదోషంబులంబెంపుమా
చెఱుంగింబుట్టుట లగ్గుకానినుచు నెంతేనికృపావాదిమున్
నరపాచారికి కొంపట్టి వినుతున్ నింద్యంబుతాఁబట్టులో ॥శరద॥ ౯4

1. పురుషుల్ వాయుపునగుదు సూక్ష్మనశనోష్ణవాని శ్వాసానిలం
 బురహింజేర్పును నిర్భమంను నిఁ నేపుణ్యాత్మలుం గాఢముం
 బొరయన్ నేరరటంచుబల్కుఁ జనుచేబుద్ధివిచారింపఁగా ||శరగ||

వగయోగీంద్రులకేనిఁదోషని నినుం బ్రత్యక్షిమానట్లు వే
 మరుఁగార్థింపుచునుగట్టెఁగై కొనుమఁదెన్ మాటాడలేనట్టి గా
 లురుతిం దాహింపఁగి తజ్జనని నేలుగుహర్షుచందంబునన్ ||శర||

మ|| పరత్త్వమ్ము నొకించుకేని మదిలో భావించి లేకుంటుచే
 చెలుంగుదాలఁడు పామరుఁడు మదిలో నెంతేని సంగిల్పముల్
 వెరున్ జన్మలతావితాఁడు లిఁకఁజెగిపోదు నగచాత్మలో||శర||

మ|| పరులన్ నొవ్వఁగఁజెయుచట్టి పంతుల్ బంధువ్రజంబున్ ని
 కఁగఁబూను నిలఁపఁటన్ హితఁగద్రవ్యాపహక్రియా
 పఁతన్ వీడనివాడు గుఱవితిలే గాయన్ లేనన్నడు ||శరగ|| 65

మ|| పరత్త్వమ్ము నువాస్తినెను మదిలోభక్తి కామాది
 దుర్మరి పిచ్చర్థమింక నెల్లఁక దర్పస్ఫుర్తి నొవ్వరు భూ
 చరునిగాంచి ప్రశంసేయుఁపుడఁపన్ కత్తిరేకింకరున్ ||శరద|| 66

మ|| ధరణిన్ మితెదర్శిగొక్కఁగుని విద్యాబుద్ధులందట్టి నే
 ర్పరు లెవ్వరిని నిన్నఁగొన్నట కభ్యాసంబుఁగవింకఁ జే
 కును మోక్షం బటుకానిదోఁ దెలివిలాగున్ గుఱవారాశిన్ ||శర||

మ|| పరత్త్వమ్ములరాన్ బుద్ధికుహరవ్యాకీర్ణమైయుండు నే
 ర్పరులై నిద్దుఁజొందువానిదరిఁజేగన్ నేనవేనాటికన్
 జరయున్ మృత్యువు జన్మకర్మగల మాశాబంధ స దోహమున్
 ||శరద||

శ్రీరకాబ్ధిబడద్రోయు నిగ్దియములక నానాటికి నేర్పుగా
స్వవత్తిగొదియించి జ్ఞానపదముం జేకొంటుకై యత్నముగ
నెరపంజాలనియట్టి ధీమతులనేనిం గల్పకల్పంబులక ॥శరద॥ 69

పొరయుకజేవుడు పూర్వకర్మఫలముల్ గోగింపజేహంబున
త్తతిబుద్ధింద్రయ మాగలంబులను బొందంజాలు నూహల్ వెనక
దొగలగజేయగఁ గామగుండెదను సంతోషించి భోగించెడుక
॥శరద॥ 70

గురుబోధామృతమానుచుక గుగుతరశ్రోధాగ్నిజల్లాప్సిక
నిరతంబుక భవదీయదివ్యపదిముక నిల్వోపిచూడంగ నె
రస సంసారయోధివీచిల సంరభాత్తులేనాటికిన్ ॥శరద॥ 71

స్థిరభక్తిబడద్రోయు విస్మృతియెఁబుగ సిద్ధంబుగానుండు న
క్కిరణి బల్మగుడోచు గాన స్మృతియొంకి నీందధ్యాన లి
త్పరుల విస్మృతిగా చు మేల్కొను చురూకాటిచు వోగక్రియక
॥శరద॥ 72

॥ ఎఱుకకేచ్చిన యోగక్రిములలో నెఱేని దుష్కృత్యముల్
నిరసింపదలపోలి యన్యములకేచిక నిష్ఫలాపేక్షగా

కి - త్వమ్మున నిల్చియెల్లపు వొందరగజేను మోక్షావనిక ॥శర॥

ల్రొక్షురాజ్ఞే భవమందినక నితయై పొల్పొనిక మున్నుదా

నిహింగూర్చిన పూర్వకర్మఫలముల్ పుణ్యభవింపంగ జే

నానూపములక వెఱుంగదగు బ్రాజ్ఞుండాత్మ విద్యోపైతిక

ద॥

74

శీలింప భవత్స్వరూపమది శుంభద్యోగ విద్యారతిం

ముంపంగల మోనులందువలె నీ సంసారవారాశిలో

నిపుంగుగానని పామరాళియెడలక దీపిచు దివ్యాకృతిక ॥శరద॥

మ॥ పెరిమ౯క్షీరములెల్లవేళలను సేవింపంగ సత్త్వమ్ముచే
కురుమాసీంద్రులకింక సర్వములొగింగ్రోల౯ విషంబబ్బు న
క్కరణిందెల్వయు భిన్నరూపముగు నజ్ఞప్రాజ్ఞ దేహోదుల౯
॥శరద॥

మ॥ పరధాన్యాదులఁదస్కరింప మదిలో భావించి తన్వార్గముల్
పరిశోధించుచు నాత్మబంధువుగతి౯ భాషించు చోరక్రియం
బరత త్త్వమ్ముననిల్చి జ్ఞానివిషయవ్యాపారిగాఁదోచెడు౯॥శర॥

మ॥ శరపాదాగ్రములందు శీతము మదింగంపంబునెమ్మేస ము
మృరమా చెమ్మటలుద్యవించుతటి నుష్మద్దివ్య పాదారవిం
దరసంబాని తెలంఁజాల నిపుడుద్యల్లీల రక్షింపవే ॥శరద॥

మ॥ సిరులేపారుకొలంది ధర్మపథముంజేఁటి ప్రాజ్ఞుండు సా
దరభావంబున దీనులందనిపి పొంద౯ నేర్చు స్వర్గఁమ్ము౯ బా
మగు౯ డాసంగొని దుర్గతింబొరయు దుర్మాగ౯ క్రియా లోలుఁడై
॥శరద॥

7

మ॥ పరమార్థంబునుగన్న ప్రాజ్ఞతతికిం బ్రాణప్రయాణమ్ము చే
కురువేళ౯మదిస త్త్వముంబొరసి యాబ్రహ్మాదు లేవేళల౯
స్థిరభక్తింగొనిఁచూడు నీదుపదముం జేర్చు౯ మహిమాద్యత్ప్రపఁ
॥శరద॥

8

మ॥ పరమానందమునిచ్చు నీపదమునం బల్మారుగ్రీడించు నే
ర్పరయ౯లేని జడాత్మసంచయ మసత్యంబైన నారీజనో
త్కరలీల౯ విహరించుఁబాల్లొని సుధంగైకోని చందంబున౯॥శర॥

మ॥ పరమప్రీతినిఁజెంచుచున్న శిశుల౯ బంధువ్రజంబు౯ సతి౯
చిరకాలంబు మదీయులంచు మదిలో జింతించి బంధంబు ము

ప్పిరిగాఁబెంచెడి పామరుండు గనునే వేయేండ్రకేనిన్ నినున్

॥శరద॥

82

మ॥ అరయన్ జారుఁడు గోరుచుండు జనశూన్యంబై సదేశంబున

క్కరణిన్ మానియుఁగోగుచుండును రహస్యస్థానమందేని ని

ర్వరకుం గోర్కి సమంబెకాని ఫలముల్ బొల్పున్ విభిన్నాకృతిన్

॥శరద॥

83

మ॥ పరమాసక్తివహించి బాహ్యవిషయవ్యాపారముల్ జూడఁగా

మరగంజాలు మనోద్వేషముఁబటు సామర్థ్యంబుతో నీదుమం

దిరమన్ దీమునఁద్రోయకున్న సుఖయై నిద్రింపలేడెవ్వడున్ ॥శర॥

మ॥ చిరుతాళంబులఁజేతఁబూని విబుధశ్రేణుల్ ముదంబందసు

స్వరియుక్తంబుగ నీపయింబడములంబాడంగ నభ్యాసత

త్పరతిగన్న వృథాశ్రమంబెయగుఁజి త్తంబన్యవృత్తింగనన్ ॥శరద॥84

మ॥ పరులొక్కుమ్మడి భక్తశేఖరునిగా భావించువేషాదులన్

ధరియింపన్ ఫలమేమి నీదుపద పద్మధ్యానపారాయణై

కిరతింగాలముఁబుచ్చువారల కయోగ్యంబుల్ గదే వేసముల్ ॥శ॥

అరయన్ బ్రహ్మము నిత్యమవ్యయమ హచ్యంబప్రమేయంబుగా

ఋగంజాలి శరీరమన్యమని తానెంతేని యూహించునా

వరయోగీంద్రుఁడు పొందనేరడిక నేప్రారభకర్తాదులన్ ॥శరద॥

॥ నిరతంబున్ మదిసీపయిన్ నిలిపి నిర్నిద్రంబుగానొప్పు చే

ర్పరులౌ వారలరణ్యమందు మనిన్ గ్రామాదులన్ నిల్చినం

దొఱుగన్ నేరరు చిత్తవృత్తిని విపత్తుల్ పైపయింగ్రమ్మినన్ ॥శర॥

మ॥ పరిమోక్షప్రప్తిః దిమైసంగమమది తాఁబాచత్వముం బొందువో
 నిమిత్తస్వరూపమునిచ్చు నీమిసగు కాకారంబు భావించువో
 నగయగజాలదొకప్పుడేని భవదీయంబైన దివ్యాత్మితీ || శిరద॥ 89

మ॥ ఆరుసామర్థ్యముఁబూని బుద్ధితలపోయున్ సర్తమానక్రియల్
 స్మరియించున్ స్మృతిభూతికాలఘ్నానియల్ చచ్చించుభావిక్రియా
 పితల్ చెమ్మనిష్కణ్డయెల్లపును శాంతిలవర్తి చెడు || శిరద॥ 90

మ॥ పరిలూఘాడఁగి నీక వోగుడిల సల్పిచ్చేచ్చు దుష్కృత్యముల్
 పులన్ నొచ్చునీకలొకకుడు ద్రవ్య బుగొనుగాని మ
 ర్వురు దోషబుగ నుల్లులేయన చుఁ దెల్పుకొనెదా సత్సత్వితీ
 || శిరద॥ 91

మ॥ పురణగగన్ భయబుగొనఁచి కేమగొప్ప నుచ్చత్పదా
 బుహుహర్షించు నాశ్రమ చుఁ పులన్ మోక్షాగొనాలింగినా
 సిని శాంతిప్రసాద లగన్ జేసెనుగా నీయత్ప్రపాదప్రప్తిచే || శిరద॥

మ॥ మోక్షలింగ విరమింతుడు తన పుణ్యనాఁ నప్పుట్ల దు
 ర్భాచారల్యముచుగ నీక యెఱ్ఱో బ్రహ్మస్వరూపమొందు
 సుస్థిరస్థితి నన నిన్నుగా వెలుగు బుద్ధిగూర్పవే మొక్కెదన్
 || శిరద॥ 92

మ॥ అరణ్యంబు ఘటముచి యశ్వమును దానాజ్ఞించుకున్నట్లువే
 మరు కర్మబలగూర్చి జ్ఞానమనఁ నన్తాగి ముఁజూడంగి నే
 ర్పరయన్ సేరని మానవాధముఁ డవిద్యాబాధముఁ గాయు కే
 || శిరద॥ 93

మ॥ మఱిపొక్కందును మాంద్యమొందు జనసామాన్యటవిం గాలనఁ
హరణప్రక్రియసల్పుటాండికను నిద్రావస్థయొక్కందుగా
కరిషద్వర్ణము వెంటనంట నినునేధ్యానించు అట్లొకదే ॥శరద॥

మ॥ తెరువుందోపగనీకకార్కొగులు ధాత్రింగ్రమ్మి వర్షించు న
త్తఱిమించుల్ గనజేయునప్పడపుడుద్యల్లీల మాగ్గమ్మున
క్కరణిజ్ఞానము బంధమగులకు మోక్షస్థానముంజూపెడున్ ॥శ॥

మ॥ వరతీక్షాంశుక రాహతింబొరసి యోర్నలేక యల్లాడుచుం
తరురాజంబునుఁ జేరినీనటబొందంగోరు పాంధుండు నా
సరణింగోరు భవాగ్నికిన్ వెఱచు వాస్తవ్యుండు నిజేరంగన్ ॥శ॥

మ॥ నిరతంబొక్కట నెండవేడిమికి నేనిన్సైచు పాంధుండు త
త్తరమందొగదె వర్ష బిగువు మెయిందాకంగ నల్లె భవ
స్మరణసేయఁగ లేని నెమ్మదియధేచ్ఛనల్పు దుష్కార్యముల్
॥శరద॥

98

మ॥ మెఱుపుల్ దోచినయొత మేఘమున గంభీరధ్వనుబుట్టున
క్కరణింగర్మచయంబునంటి ఫలసంఘాతంబు బొల్పారు చం
చొంగన్ నేరిచి దుష్క్రియల్ సలుఁ లేరేవేళల్ దీనిధుల్ ॥శర॥

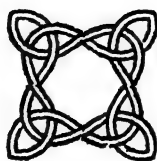
మ॥ దురముంబన్ని న మానవేశ్వరుండు పొందుంబాప ంకంబు నా
దురమందుగ దన ప్రాణముల్ విడువ నుద్యోగించు ధీరుండు తా
బొరయున్ ముక్తిని త్యాగమెల్లపుడు చూపుంఁగాదె మోక్షాంగ
నన్ ॥శరద॥

100

మ॥ ఉరుభక్తిందగునాదుతండ్రి మును దైవోపాసకుండౌట
 సత్త్వరలీలఁ భవదీయపాదమననవ్యాపారమేపారఁ జే
 కురె మోక్షంబునుగూర్చు భారమింక నీకుంగట్టియున్నాడనో॥శర॥

మ॥ నరసింహోఽఖ్యుండ మన్నవాన్వయుండ నాంధ్రగ్రంథనిర్మాణమే
 దురలీలోన్నతుండఁ నియోగికులచాగోరాశిచంద్రుండ నీ
 వరపద్యావళిఁగూర్చి నీకొసఁగితిఁ బ్రహ్మర్పణంబంచొగి
 శరదభద్ర్యతిదేహ మన్నవ నివాసా యీశ సామేశ్వరా॥ 102

ఇది శ్రీమన్నన్నవ లక్ష్మణమంత్రిపాత్ర
 బుచ్చిరాజామాత్య పుత్ర నరసింహ
 కవి ప్రణీతంబైన సామేశ్వరస్తవము
 సంపూర్ణము.

10823

